

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De matrimonio sub conditione impossibili contracto. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

1. **C**onditio honesta futuri temporis alia est necessaria, alia contingens. Si sub conditione necessaria contrahatur, cuiusque necessitate cognoscatur, tamen Basil. lib. 3. de matrim. cap. 1. num. 12. censetur suspendi consentum, & matrimonium usque ad conditionis eventum, verius est oppositum, eo quod prædicta conditio non tam ad suspendendum consentum, quam ad eius certitudinem demonstrandum censeri debet apposita, ut rectè tradit Henric. lib. 1. 1. Sanch. lib. 5. disputat. 2. num. 6. Rebell. 2. part. de obligat. iustit. lib. 2. quest. 10. num. 13. Egid. de Coninch. disput. 29. dub. 1. num. 8.

2. Idem dicendum est de conditione contingenti infallibiliter futura, qualis est, si Antichristus venerit, quia ratione suæ infallibilitatis reputatur quasi necessaria, ideoque non censeri debet apposita ad suspendendum consentum, sed ad eius certitudinem demonstrandam, ut docet Sanch. supra, & Rebell. num. 14. Neque obest esse nobis incertum, quo die Antichristus venturus sit, ob quam incertitudinem placuit Covarr. 2. part. cap. 2. §. 2. num. 11. Henric. lib. 11. de matr. cap. 12. num. 4. Basil. Ponce, lib. 3. cap. 1. num. 13. consentum suspendi usque ad conditionis eventum, quia ut bene Sanch. & Rebell. docent, non contrahitur sub hac incertitudine, non enim dicitur se Mariam in coniugem suscipere, si Antichristus intra tale tempus nascatur, sed solum dicitur, si Antichristus nascatur, quod certum est, & infallibile, & tunc sic cogitatur. Quare non in vi conditionis censeri debent ea verba posita, sed in vi demonstrationis, & causalitatis, ita ut præsentent hunc sensum, sicuti est certum Antichristum venturum esse, sic certum esse visse Mariam suscipere.

3. Si vero sub conditione contingenti, & honesta contrahatur manifestum est matrimonium suspendi usque ad conditionis eventum, quia usque ad illud tempus non habes animam tradendi corpus, ut etiam colligitur expressè ex cap. de illis, super eo cap. fin. de conditionibus, appositis, & leg. 1. c. 3. tit. 4. part. 1.

4. Difficultas autem est, an adueniente conditione matrimonium subsistat absque novo consensu? Negat Bonaventura in 4. d. 28. quest. 3. Durand. ibidem. quest. 2. ad 1. Sotus in 4. d. 29. quest. 2. art. 1. concl. 3. Henric. lib. 11. cap. 11. Basil. Ponce alius relatis, lib. 3. cap. 14. num. 3. Movenitur primò ex cap. super eo de condit. appositis, ubi consentientem sub conditione futuri temporis dicitur non esse censendum de præsentibus consentire, neque cogendum ad contrahendum usque ad conditionis eventum, ergo adueniente conditione cogi debet, alias matrimonium non subsistit, cum absque consensu de præsentibus subsistere non possit. Secundo in cap. per tuas, eodem, dicitur talem contractum sponsalia constituit, ergo non matrimonium.

Prædictæ sententiæ adherent Rosella verb. Matrimonium num. 14. Syluest. eodem 2. num. 13. Victoria, num. 258. & alii, cum matrimonium sub prædicta conditione futura celebratur ad inhabilibus v.g. cum consanguinei, alioque impedimento ligati contrahunt sub conditione, si Pontifex dispensaverit, quia matrimonium constitui non potest alio consensu quam legitimo, consensus verò elicitus ab inhabilibus illegitimus est.

5. Nihilominus est prædictæ sententiæ probabiles sint, probabilior est affirmans matrimonium constitui adueniente conditione absque novo consensu, ut docuerunt Innocent. cap. super eo de condit. appositis, in fine. Abbas, cap. de illis eodem numero 5. Nauarr. cap. 22. numero 63. c. 64. Paludan. in 4. d. 29. quest. 2. art. 1. sub finem. Sanch. alius relatis, lib. 5. disput. 8. num. 5. Egid. Coninch. disput. 29. dub. 1. concl. 3. c. 5. De iure iurisque ex leg. potior 11. ff. qui potiores in pignore & leg. huc venatio 7. ff. de contrah. ad empt. ubi statuitur contractum initum sub conditione, ea adueniente firmum, & stabilem reddi absque ulla additione. Sed nihil speciale est in matrimonio statutum. Ergo matrimonium sub conditione futura initum ea adueniente firmum est. Et ratio ea est, quia consentiens ex tunc in matrimonium sub conditione futura, verum consentum de presenti habet, qui si adueniente conditione reuocatus non sit, præsens moraliter est, & omnino perfectus, & absolutus. Ergo sufficiens est ad matrimonium constituendum. Quod optimè explicari potest ex modo, quo matrimonium de presenti communiter contrahitur, prius enim suum consentum exprimit vir sub conditione tamen in se imbibita, quod mulier consentiat, qua consentiente opus non est, ut vir deus consentiat, sed eius consensus qui in se conditionalis erat ante mulieris consentum redditur absolutus, & perfectus mulieris consensu adueniente.

6. Neque his obstant oppositæ sententiæ fundamenta. Ad primam ex cap. super eo respondeo. Pontificem solum definitum ante aduentum conditionis cogendum non esse ad contrahendum, ea verò posita indecimum relinquit, ac cogendum se contrahere. Adde ibi non tam de contractu, quam de consummatione sermo erat, ad quam adueniente conditione optimè cogi potest. Ad secundam respondeo ex prædicto

Textu in cap. per tuas, nihil colligi: nam ibi mulier allegauit iuuenem secum de præsentibus contraxisse; e contra iuuenis dixit solum sponsalia sub beneplacito parentis celebrasse. Pontifex verò decidit ob copulam habitam à conditione recessum esse, ac proinde verum matrimonium præsumi debere.

7. Quod si roges, Quando censetur impleta ea conditio communiter apponi solita, si patri placuerit; Breuiter respondeo, si rogatus pater ita firmiter dissentiat, ut præsumi non possit breue tempus arbitrio prudentis, eius consensus obtinendum esse, conditio absolute deficit, secus verò si consensus eius obtineatur intra breue tempus, tamen est rebellis primò existerit sicuti censetur impleta conditio, si Pontifex dispensauerit, tamen primæ, & secundæ petitioni non acquieuit, si postmodum dispensationem concessit, ut docent Nauarr. cap. 22. num. 61. Pett. de Ledesma. quest. 47. artic. 5. dub. 7. Egid. de Coninch. disputat. 29. dub. 2. num. 28. Illud verò certum esse debet, ut tradit Sanch. lib. 5. disput. 7. num. 19. Coninch. disput. 29. dub. 2. num. 29. si pater obiit conditionem censendam esse impletam, quia spectato communi cursu ea conditio solum apponitur, ne matrimonium contra voluntatem patris cedat, nec illum offendat, quod eo mortuo cessat, ut bene Egid. & Sanch. supra notantur.

8. Ad fundamentum secundæ sententiæ nego consentum illum esse illegitimum, quia esto sit consensus inhabilitatis, non tamen pro tempore quo inhabiles existunt, sed potius pro tempore quo habiles esse debent, quippe posita dispensatione, & sublato impedimento omnis inhabilitas tollitur. Quod si virgeas illam conditionem, si Pontifex dispensauerit esse impossibilem, & reiciendam, ut potè pendentiem à voluntate Principis iuxta leg. apud Iulianum, alias idem Iulianus, 4. §. fin. ff. de legatis? Respondeo id esse verum, quando Princeps non solet dispensationem concedere, secus quando solitus est dispensare tamen cum difficultate, ut diximus Disput. præced. ubi de sponsalibus conditionis sermo habitus est.

9. Procurare autem executionem conditionis, scilicet consentum parentis, vel Pontificis dispensationem nemini ex contrahentibus per se incumbit, nisi ad id se specialiter obligauerit, sed solum ei incumbit qui cupit contractum perfici, ut rectè Coninch. notauit disput. 29. dub. 2. in fine: expensæ autem utriusque communis esse debent, quia negotium utriusque commune est.

10. Secunda difficultas est, An illis in locis, in quibus Conc. Trident. receptum est debeant Parochus, & testes non solum conditionato consensu, sed conditionis impletioni assistere? Negat Sanch. lib. 5. disput. 8. num. 24. & affirmat satis esse, si consensui assistant, tamen conditionis impletioni non assistant. Mouetur, quia non debent testes, & Parochus plene de matrimonio testari, sed satis esse, si de mutuo consensu de presenti testentur; ut patet cum matrimonium per procuratorem celebratur, in quo opus non est, quod Parochus, & testibus constet de mandato concessio, neque item cum consanguinei contrahunt opus est Parochus, & testibus dispensationem ostendere, neque item puberes, de quibus non satis constat, an obtineant pubertatem, teneantur Parochus, & testibus id probare, ergo licet Parochus, & testes conditionis executionem non videant, sufficit si consensu mutuo præsentem fuerint, quia ille consensus posita conditione matrimonium constituit.

11. Cæterum verius censeo cum Egid. disput. 29. num. 15. Gaspar Hurtado, disput. 7. de matrim. difficult. 7. num. 24. debere Parochum, & testes conditionis executioni assistere, alias non assistent matrimonio, quia ille consensus matrimonium non constituit, nisi eo tempore, quo conditio impletur, ergo si impletio conditionis Parochus, & testes præsentem non fuerint, nequaquam dici possunt præsentem fuisse consensum, quatenus matrimonium constituit, atque adeo nec matrimonio præsentem fuisse. Secus verò est in illis exemplis adductis, siquidem posito mandato, dispensatione, & pubertate, tamen Parochus, & testibus ignota sint, præsentem adsum consensum matrimonium constituenti.

§. III.

De matrimonio sub conditione impossibili contracto.

1. Matrimonium non irritatur ex conditione impossibili.
2. Subintelligitur de conditione impossibili per naturam.
3. Non de conditionibus impossilibus perplexitatis.
4. Item non intelligitur de conditionibus impossilibus ex accidenti.
5. Neque de conditionibus impossilibus de presenti, nec de præterito.

1. **E**rrum est omnes contractus excepto matrimonio, & vltimæ voluntatis dispositione nullos esse appositæ conditione impossibili, ex §. si impossibilis in iure. de

impossibilibus stipulari. ibi: Si impossibilis conditio stipulationibus adiciatur, nihil valet stipulatio. Et ex leg. non solum § ff. de actionib. Et obligat: & rationem subdit lex, quia omniū ea cogitatio est, ut nihil agi existimat appositae ea impossibili conditione. At in matrimonio ob eius fauorem inquit Gregor. IX. cap. fin. de conditionib. appositae contrarium dicendum est, quia ex praedicto cap. conditio impossibilis reicitur, & habetur pro non adiecta, ac proinde contractus purus remanet. Quod si dicas Pontificem non posse concessam loco dissentus subrogare, qui autem sub conditione impossibili contrahit, manifeste dissentit contractui, ergo nequit Pontifex iudicare matrimonium validum esse. Respondeo, si manifeste constaret contrahentem vel ignorare impossibilitatem conditionis appositae, vel legem reicientem à contractu praedictam conditionem, vel tandem conditionem appositae animo illi inhaerendi, Pontifex matrimonium validum non praesumeret: at quia credit Pontifex contrahentem ignarum non esse impossibilitatis conditionis, nec legis reicientis illam à contractu, merito praesumit non serid, sed ioco similem conditionem apponere, ideoque praesumit matrimonium validum esse. Quapropter ut matrimonium, cui conditio impossibilis appositae est validum praesumatur, debet praesumi contrahens conscius esse, tum impossibilitatis conditionis: tum legis reicientis eam à contractu coniugali. Atque ita aliis relatis docent Couaruu. 4. decret. 2. part. cap. 3. §. 2. Sanch. lib. 5. disp. 3. num. 11. Coninch. disp. 2. n. 42. Pasfil. Ponce, lib. 3. cap. 3. n. 3.

2. Haec tamen sententia, & decisio Pontificis limitanda est, ne procedat in conditionibus impossibilibus de facto, sed solum in conditionibus impossibilibus per naturam. Nam ea quae spectata hominum natura possibilia sunt, non absolute debent impossibilia vocari, sed difficilia. Cum igitur decisio haec Pontificis ius commune corrigat extendenda non est, sed potius limitanda. Praeterea in dispositione vltimae voluntatis ius civile solum conditiones per naturam impossibiles reicit: non autem eas, quae tantum de facto impossibiles sunt, ut manifeste conuincit §. si impossibilis, in sit. de inu. titib. stipulari. ibi: Cui natura impedimento est. Et docuit aliis relatis Molin. lib. 2. de primogenitis capite 12. numero 37. At Pontifex censendus est eas conditiones impossibiles reicere à matrimonio, quas ius civile reicit ab vltima voluntate, ut sic iura iuris conformia sunt. Ergo. Et ita docet Couaruu. 4. decret. 2. part. cap. 3. §. 2. Pasfil. Ponce, lib. 3. de mart. cap. 3. numero 15.

3. Secundò limitatur à Basfil. num. 17. ne procedat in conditionibus impossibilibus perplexitatis ex leg. si Titius ff. de conditionib. in sit. vbi dicitur, si Titius haeres erit, Seius haeres esse, nequit enim vtrique haereditas competere, ideoque institutionem vitiat. Cum ergo ab vltima voluntate haec impossibilitas non reiciatur, neque à matrimonio censenda est reici.

4. Tertiò limitat idem Basfil. dicto cap. 3. num. 18. Sanch. aliis relatis, lib. 5. disp. 4. num. 16. ne procedat in conditionibus impossibilibus ex accidenti, & lapsu temporis, Argum. leg. cum tale, 72. ff. de condit. Et demonstr. Et ratio esse potest, quia ea quae ex accidenti impossibilia sunt, simpliciter non sunt impossibilia. Non igitur decretum correctiorum ad ea impossibilia extendendum est.

5. Quarto limitat Basfil. cap. 4. num. 12. sequens Petr. de Ledelm. de matr. quest. 47. art. 5. dub. 1. §. hoc posito fundamento. Rebellum de oblig. in sit. l. 2. quest. 10. sect. 4. in fine, ne procedat in conditionibus impossibilibus de praesenti, vel de praeterito, quia haec non sunt proprie conditiones, sed demonstrationes, Pontifex autem solum reicit à matrimonio conditiones impossibiles, non igitur censeri debent reiectae ea, quae proprie conditiones non sunt. Neque obest quòd praedictae conditiones, seu demonstrationes reiciantur ab vltima voluntate ex leg. si Mauius, 45. ff. de haereditibus instituend. vbi ea conditio si filia testatoris viui reicitur casu quo testator nunquam filiam habuerit, quo argumento mouetur Couaruu. 4. decret. 2. part. cap. 3. §. 1. num. 2. Sanch. aliis relatis, lib. 5. disp. 4. numero 3. ad asserendum praedictas conditiones à matrimonio reici. Non inquam obest, quia in his quae pendet à iure positio non licet argumentum fumere ad extendendum correctiorum decretum, & faciunt ea quae statim in §. sequenti dicam.

§. IV.

De matrimonio sub conditione turpi contracto.

- 1. Conditio turpis substantia, bonisque matrimonij non repugnans reicitur.
- 2. Ea conditio: Si te in concubitu virginem inuenero, ut turpis reicienda est.
- 3. Conditio turpis substantia, bonisque matrimonij repugnans matrimonium vitiat.

- 4. Qua censentur conditiones matrimonio contraria.
- 5. Si contrahas sub conditione nunquam reddendi debitum, v. g. ane plures subsistere matrimonium.
- 6. Verius est oppositum, si attentè consideretur.
- 7. Satis est oppositum rationibus.
- 8. Quid si contrahas sub obligatione vitandi prolem.
- 9. Si conditio matrimonio contraria ab vno ex contrahentibus apponatur, tametsi ab alio non acceptetur, matrimonium vitiat.

1. **C**onditionem turpem, quae substantiae, bonisque matrimonij non repugnat decernit Pontifex in dicto cap. fin. de conditionib. appositae. habendam esse pro non adiecta, eo quòd praesumit non serid, sed iocose appositam fuisse. Quapropter si contrahas cum Maria ea conditione, ut tecum fuerit, aliaue peccata committat, valet contractus statim reiecta illa conditione. Praeterea quòd haec conditio reputari debet vt impossibilis, quia id possiduum, quòd iure possiduum. Et licet in aliis contractibus haec conditiones turpes non reiciantur, neque vt impossibiles reputentur, at in matrimonio vt potè sacramento aequum non erat id admittere, ideoque ob eius fauorem fuerunt à Pontifice reiectae. Quid intelligendum est de conditionibus futuris, non praesentibus, vel praeteritis. Nam si cum Maria contrahas sub ea conditione, si futurum commiserit praedicta conditio non reicitur, quia non est propria conditio, neque ad peccatum inducit, vt dixit Sanch. disp. 15. num. 5. Lessius, lib. 2. de iustit. capite 18. numero 122.

2. Ex his dicendum est, an ea conditio: Si te in concubitu virginem inuenero: Si mihi in concubitu placueris, reicienda sit vt turpis: Et respondeo semper vt turpem esse reiciendam (quidquid Thom. Sanch. disp. 16. num. 5. dicit) quia nunquam intelligi potest de concubitu licito, siquidem concubitus licitus esse nequit ante matrimonium. At praedictas concubitus vt potè sub conditione ad matrimonium expositulatus necessariò matrimonium antecedere nequit, ergo nequit esse licitus, vt bene notauit Basfil. Ponce, lib. 3. cap. 3. n. 1. §. 7.

3. Dixi conditionem turpem, quae substantiae, bonisque matrimonij non repugnat reiciendam esse, vt tacite inferrem conditionem substantiae matrimonij contrariam à matrimonio contractu non reiciend. illum omnino vitare, vt praesens habetur in dicto cap. fin. de conditionib. appositae. Et tradunt omnes. Erratio est manifesta, quia apponens conditionem matrimonio contrariam manifestè conuincitur non reum matrimonium contrahere velle.

4. Illae autem conditiones censendae sunt matrimonio contrariae, quae cum matrimonio, eiusque vinculo consistere non possunt. Quocirca cum matrimonium essentialiter contineat perpetuam, & mutam corporum traditionem ad conjugalem copulam, & mutam obligationem seruandi eadem, reddendi debitum quoties legitime fuerit petitum, itemque obligationem non impediendi generationem prolem Christianè educandi, quaelibet conditio, quae praedictae contraria sit matrimonium vitiat, vt tradunt omnes Doctores. Quare si contrahas cum Maria sub ea conditione, ne concubitu inuenias, manifestè vitias contractum, quia non intendis te Mariae in perpetuum tradere, quòd est de essentia matrimonij. Idemque est si contrahas sub ea obligatione, vt sterilitatem procuret, prolem ex te, alteri se copulandum tradat, quia haec illicitae obligationes excludunt directè obligationes, quae ex matrimonio proueniunt, sub his conditionibus enumerandam censet obligationem abiciendi prolem aledam, si de abiectione illicita sermo sit, quippè iure naturae parentes prolem a se tenent, cum possunt, neque alij sunt, qui voluntariè hoc manus suscipiant.

5. Solum est difficultas, si contrahas sub conditione nunquam reddendi debitum, an subsistat matrimonium? Negat subsistere Sotus in 4. d. 29. quest. 2. art. 3. Couaruu. 4. decret. part. cap. 3. §. 1. Henric. lib. 1. cap. 4. Sanch. lib. 5. disp. 10. Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 7. num. 9. Mouentur, quia haec obligatio subsistere non potest cum obligatione reddendi debitum, quae secum trahit matrimonium. Item obligatio vitandi prolem contraria est matrimonio secundum communem sententiam: ac obligatio nunquam se copulandi est virtualis obligatio vitandi prolem, cum absque copula proles esse non possit.

6. Nihilominus verius est praedictam conditionem, si sano modo sumatur contrariam non esse matrimonio, quippe matrimonium ex sua essentia includit obligationem iustitiae reddendi debitum, quoties legitime fuerit petitum, ac iuste non peritur, si contrahens iuri petendi cessit simplici sua promissione, vel voto. Ergo obligatio non reddendi debitum supposita cessione iuris petendi, obligationi coniugali non obstat. Si enim post contractum matrimonium ex mutuo consensu cedere possunt iuri petendi, & ea cessione facta nullus alteri obligatur reddere, cur à principio